

Viðmerking

hvalin á háls gongur ekki long lotan, fyrir enn hann er skorin upp og bert beinagrindin liggur eftir og er það til réttlíga forfötur á kveikja lívið á aftur.

At nýsetti leiðarinn kann vera úrmælingur á sínum öki nýttist eingin mótmæla; men í hesum föri hefur hann burt út ov stutt skotbrá til at læra seg upp til það, hann fær við at gera og fær eingin meg at trúga, at honum als ekki nýttist nakað í viðföri at seta upp móti bæði teoretiskari útbúgving og 23 ára royndum, hetta royndum, sum hava verið stak væleydnaðar. Eg eri bangin fyrri, maðurinn kemur sær upp í rasshaft, so hann nýttist leita sær kostnaðarmikla tekniska ráðgeving, so útreiðslurnar samanlagt fara at svara til 2-3 stjórur í staðin fyrri tann eina, sum, m.a. ti hann at kalla var uppvaksin við uppgávinu, bæði kundi halda skil á og taka stöðu til tekniskar, figgjarligar og umsitingarligar spurningar.

Havast má í huga, at maðurinn, sum til rendu á dyr, var eingin bloyta, men stöð högt í metum, bæði manna millum her á landi og millum starvsfelagar í grannalöndum eins og Mikkjál í sinari tíð, hóast heldur minni í vavi.

Skal nú önnur eyka ráðgeving til í löyðum ella í ti opna, so gerst stöðan ongum at gagni og lík henni, ið við stjórtaforvini tók seg upp í Tinganesi, tá Jóhann Djurhuus, sáli, fór fara fyrri aldur.

Jú, við veti av sjónleikarakynstri ber væl til at látast, sum um alt er í lagi; men ábyrgdin verður tá forskotin, so leiðarinn bert verður leiðari á lönarsøðinum. Nei, tað er nú so við tí, at tað ber ekki til eins og við teldutöknin at flyta so umfangandi vitanir um einum heila yvir í annan bara við at setast í annan manns stól - har skal meira til.

Dagliga mannagongdin á stovninum hefur verið lögd til rættis við föstum arbeiðsfundum hvønn mánadag við landsverkfrøðinginum sum fundarleiðara og skrivstovustjóranum sum skrivara. Hvor deildarleiðari skuldi so greiða frá stöðuni á sínum malsöki, soleiðis at greitt varð frá, hvussu stöð til við teimum málum ella projektum, sum vóru í gongd, hvørji problemini vóru og hvørji uppskot vóru at velja innmillum til löysnir.

Nýggj mál vóru latin rætta deildarleiðaranum til ummælis til næsta fund, um tað vóru stórmál, og hövdu tey stóran skund komu tey til beinleiðis viðgerð á sama fundi, tey fyrstu ferð vórðu umrødd.

Eg nevni hetta í smátalumi fyrri at lýsa, hvussu ómetalligan týðning tað hefur, at leiðarinn hefur forleika til har at svara bæði tekniskum, figgjarligum og umsitingarligum spurningum. Henda forleika hefur Henning Jacobsen m.a. av tí at

hann kennir hvørja detalju í föroyska samfelagnum uttan kanska júst tað, sum fyrferist í dagsins Tinganes, sum fyrri leikmann og lærðan tykist mær ein sera afturlatin fyrirtoka, sum ongin politikari, eg havi tosað við, kennir nakað stórvægis til.

Nevndu vikufundir hava á so mangan hátt gagnað samstarvinum av tí at prátað var tvørtur um bordið, ikki bara um egðið mál, men kanska við skila hugskotum um hini eisini - hvør visti av öðrum at siga - eg vildi kallað tað ein opnan stovn.

Lv-stovnurin
tey ríku árin
Tey fyrstu mongu árinu lögu arbeiðini bakk harðastu vetrarmánaðirnar og farið varð ikki í gongd aftur, fyrri enn sluppinar vóru mannaðar og farnar út um tangent. Smáu jättanirnar svaraðu als ekki til politisku samtyktirnar ella til tær upphæddir, Landsverkfrøðingurin við síni erfaring boðaði frá, at arbeiðið fór at kosta; men politisku krovini vórðu ikki minkað av teirri orsök og mátti tí eykajättan til á hvørjum ári at kalla. Av hesum fekk Landsverkfrøðingurin uttan eitt mótmælisorð koyrin í fjøllmölum, hóast hann lættliga kundi vist á upprunliga kostnaðarætlanirnar - everybody happy - og so var tað gloymt og goymt til endurtøkuna næsta ár.

Sum árinu gingu, batnaði figgjarstøðan, jättanirnar vuku samsvandi og landsvegakervið vaks - ikki bara millum bygdir, men eisini eyggjanna millum við byrgingum og brúgv, ferjulegum og ferjum ikki at forgloyma - alt varandi virði. Landsverkfrøðingurin setti í verk sambært teim politisku samtyktum vega- og havna-nevndin hevði lagt upp til, fyrri tað mesta í samráð við Landsverkfrøðinginn, tí hetta var tað, hann í 1948 varð settur til at gera.

Henda tíðin undir Mikkjál var sera hugalig og er stuttligt at minnast aftur á. Hóast hann við hvørt kundi vara strævin, var arbeiðslag og arbeiðsklima innan- og uttandura hitt allarbesta. Um ikki so hevði verið, hevði eg heldur ikki ferð eftir ferð tímað runnið aftur á blóðið, hvørja ferð eg hevði verið burturi.

Lv-stovnurin
hesi raku árin
Men so kom kreppan beint eftir leiðaraskiftið á stovninum, tá figgjarstøðan gjordist beint hin ovugta. Einku skuldi gerast, at kalla öll nýgerð stóðgæði og fólk máttu til hús.

Hetta gjordi, at uppgávan hjá Henningi menniskjansliga gjordist hópin órvísi og tyngri enn hjá undan-gongumanninum; men kundu bæði fyrirverandi og verandi, tímalont sum fast-lönt, taka undir við, at Henning Jacobsen megnaði

niðurskurðin í jättanum og fólkatali uttan at mær vitandi ilt orð varð talað, hetta hóast Henning bæði kann vera snarsintur og bersogin, tá neyðugt er. Her haldi eg, tað vildi verið ógvuliga forstálgt, um hann í hesi sera truplu og orkumlandi tíð onkuntið kom sær í hölm-gongu við sínar arbeiðsgevarar, men tað veit eg so einki um, eg var burturstaddu 3-4 tey ringasta árin; men las tó blóðin.

Afturkomin kundi eg bara konstatera, at góða samarbeiðsklimið á stovninum til fulnar var varðveitt, hóast fólkatalið var komið niður í eini 40% og jättanin niður í eini 20%, um roknað verður frá tíðinum í 1988. Her var ikki talan um 2-sifraað, men 3-sifraað milliónatol í sparingum um árið, og uttan at ein einasta jättan mærvitandi var farin út um mark. Afturat hesum liggur dastið av teirri vitan, vunnin er hesi árin, enn eftir í húsunum. Eg droymdi um, at henda vitan - ikki bert av havna- og vegadeildini, men úr öllum krók-um stovnsins - hetta okkara «know-how» tey kalla, framvegis og í nógv stórr mun kundi givið okkum valuta burturi í löndum.

Fer fölkkið nú av stovninum liggur ikki dastið, men heldur bert dastið eftir, og skal nokur virðilig og reiðilig löysn fíast á hesum landsins skáðamáli mugu tingmenn bera so í bandi, at sami maðurin kemur aftur í gamla sessin. Annað er óhugsandi, um talan er at varðveita virði landsins, bota um tá landaskomm, her er farinfram og eisini at bota um trúvirði tingmanna manna millum her á landi.

Árinu, eg havi arbeiðt í Föroyum, kom eg at kenna nógv fólk kring eyggjarnar og hava tey, sum vera man, ringt og spurt, hvat nú hetta er fyrri nakað og hava tey uttan undantak endað samrøðuna við, at «nei» nú veit eg onki» ella «torir tú sjálvur, sum skilið nú» - so í so máta hefur tað eydnast landsstýrismanninum væl at forkoma fullveldisætlanini og at styrkja sambandið.

Haldi bara, tað kundi verið gjørt á onkursvegna minni mannminkandi og meira mannsligan hátt.

Nei, takkið tykkum um reiggj, tingmenn - fáid tykkum tey rættindi aftur, sum eftir öllum at døma heilt eru gloyppin tykkum av hondum og setið habila nevnd at kanna, hvat er galið og hvussu tað á sømiligan hátt kann betrast.

10-15 landsmilliónir blakaðar burtur

Umfamt öll tey áðurnevndu landsvirði, sum ilt er at gera upp í krónum og oyrum, hefur Föroya fólk góldið í 23 ár fyrri tá vitan og forleika, Henning í dag liggur inni við, nú minnist eg ikki rættiliga lönargongdina; men í 98-krónum mátti tað akkumulativa virði í Henn-

ingi ligið um einar 10-15 milliónir í turrum tölum. Væl hefur landið longu fingið góðan valuta fyrri peningin, men henda flöga landsins kundi, um heilsan var, verið brúkt eini 17 ár afturat.

Kanska er tað innan fyrri lögarinnar karm, men tað man helst fara at nærkast markinum soleiðis at handfara landsins virði og blaka 10-15 milliónir av fölskins ogn á bláman, tí sama um hann fekk okkurt frimerki at sita og sleikja úti í Tinganesi, so hevði í öllum föri landsvirði í hoinum verið farið.

Uppsagnar orsökirnar
Eg má, sum sagt, bert endurtaka, at eg í ongum föri kenni aftur hesar ódygdir Landsverkfrøðingurin - og við honum stovnurin og alt starvsfólkkið - er befongdur við.

Væl er Henning hvorki automatiskur ja-sigari ella rædd nikkidukka og sleiskur er hann tibetur heldur ikki, hvorki upp ella niður eftir; men skuldi hann í bersogin havt traðkað onkran á tærnar, so gongur hesin longu frammanundan í ov trøngum skóm til at klindra sær upp í ráðharrasess.

Annars veit eg onki meir um tað at siga og lurti ikki eftir túnatosi, sum í tilföllum föri ofta tekur seg upp.

Demokrati
Fyrri at venda aftur til nýggj-ársróðu hennara háting, so sýnir hon, hvussu langt vit eru komin á leiðini, at drotningin - henda ímynd av fyrirverandi einavaldinum - í róðu til alt fölkkið formannar okkum at verja demokratisku stýrisskipanina, sum tó krevur ábyrgd og högv av hvørjum einasta fullföllum borgara - eisini teim fölkavald. Spurningurin er bara, um vit eru nógv í tali til at fáa nógv miklið av skilagóðum fölkki at standa við stýrisvølin, tí sum er minna hesar fyrstu royndirnar í fullveldi óhugnaliga nógv um tann ótrúliga primitivitet, eg og mangur föroyingur við mær, hefur sæð á fjarleiðum - hetta við «eg», «meg», «mæ» og mitt egna ego - sektin liggur á landi og fölkki.

Vælsignaði lötingsfólk - takkið tykkum um reiggj! og við hesi áhettan vóni eg at kunna ynska öllum Föroya fölkki eitt gott nýggjár.

Heini Olsen

Frá Sambandsflokkinum til pensionistin

Áðrenn valið lovaðu flestu flokkar at fölkpensionistarnar skuldu hækka munandi. Vit í Sambandsflokkinum hövdu fund um hesi viðurskiftir áðrenn valið, og var semja um at pensionistarnar nú skuldu/ áttu at hækka.

Pensionin var/ er afturatsigld. Tað er eitt av okkara aðalmálum at tryggja okkara eldru eina sømiliga tilveru, tá ið tey rokka pensiónsaldri og fara av arbeiðsmarknaðinum.

Sambandsflokksins uppskot:

Vit settu tí (saman við javnaðarflokkunum) fram uppskot um at hækka pensiónirnar til tey sum bert liva av fölkpensionini, við 1300 kr. um mánaðin hjá stökum og 1700 kr. um mánaðin hjá hjúnum.

Hetta hevði verið ein munadygg ábót, ið veruliga hevði hjálpt. Tað hefur kosta góðar 40 milliónir.

Havandi í huga at fölkpensionistarnar eru iroknaðar flokkunum, og somuleiðis hava verið prístalsreguleraðar í ríkisveitingini öll árin, har allar reguleringar hava verið settar úr gildi í Föroyum, er henda uppskotið í veruleikanum alt ov lág. Hon átti at verið hægri, og tí hevði Sambandsflokkinur av öllum flokkum á Tingi, besta tilbóðið til pensionistarnar. Og tað eru vit emir av.

Loysingsamgongan feldi uppskotið um at hækka pensiónirnar:

Men samgongan (fólkaflokkurin, tjóðveldisflokkurin og sjálvstýrisflokkurin) vilja at Föroya skulu isolera í Norðatlantshavi. Uttanfyrri ríkisfelagsskapin. Uttan ríkisveiting. Tá verður helst ikki ein króna til nakran pensionist og tí heldur ikki til nakra hækking.

Tí feldi samgongan hetta uppskot uttan drál. Føgur orð áðrenn valið - men ein óhugnalig gerð beint eftir valið. Teirra jógávna til pensionistin var uml. 160 kr./mdr. Og tað munar sera lítið, tá ið vit vita at keypirorka teirra er minka við 25-30%. Ein prístalsregulering er ikki ein hækking, tí hon kompensarar bert prishækkingar.

Hví sigur samgongan ikki veruleikan?

Hví kunnu teir ikki upplýsa föroyingum veruleikan: at um teirra politiska eksperiment við Föroya fölkki fer at eydnast, gerst óliviligt/ óliviligari hjá stórum parti av Föroya fölkki, millum annað pensiónistum?

Hví kunnu teir ikki upplýsa, at pensionistarnar og útbúgvingarstóul helst fer at lekka ella fella burtur?

Hví ikki upplýsa at skattir

og avgjöld fara at hækka?

Tað er löyvt at hava eina stöðu í einum demokratiskum samfelag, men tilvita at fjala hvør konsekvensurin av fördi politikkinum verður fyrri veljaran, er ein brotsgerð. Og teir vita konsekvensin - longu nú. Nevniliga at vælferðarsalagið fer í knús.

Eitt skal vera vist. Sambandsflokkinur hefur ikki gloymt pensionistin. Vit fara aftur at gera eina roynd at bota um teirra viðurskiftir. Innan ríkisfelagsskapin, ið hefur givið og gjørt Föroyum so nógv gott. Tað eru framhaldandi óteljandi møguleikar at menna og styrkja Föroyar innan Ríkisfelagsskapin. Til gagn fyrri föroyingar allar og eisini pensionistin.

Samband og samstarv er löysnir fyrri Föroyar

Sambandsflokkinur hefur eina nýtiliga löysn at bjóða föroyingum. Tað samfelagsskipan vit hava í dag - við áhaldandi og neyðugum ábótum. Tað halda vit er betri og meiri reelt enn skrivborðssamfelagið hjá samgonguni.

Tað samfelagsskipan vit hava í dag, við samstarvi innan ríkisfelagsskapin, virkar í verk:

Sjálvt samgongulimir eru emir av, hvussu væl tað gongur í Föroyum innan Ríkisfelagsskapin í dag. Vit skulu bert stýra við ábyrgd, sum m.a. Sambandsflokkinur hefur gjørt seinastu árin. Tíverri orkaði Fólkaflokkurin ikki meira at föra ábyrgdarfullan politikk, eins og í seinastu samgongu. Nú skal enn einaferð (eins og í 80unum) experimenterast og gamblast við fullveldi og framtíð föroyinga.

Hví eiga föroyingar milli-ardir uttanlanda? Hví verður ikki investerað í Föroyum? Tí experimentera verður við einum föroyskum fullveldi. Hetta skapar ótryggileika og heldur flögum burtur - bæði nú og frammyr.

Hevði Sambandspolitikkur verið fördur hövdu vit havt meira av flögufúsam kapitali í Föroyum. Og Föroyar gjordust meira sterkar á vinnarabreytini enn sum nú, har vit fara akandi niður eftir hálu og ótryggu taparabreytini.

Ikki tykist hetta at vera ábyrgdarpolitikkur - eins og viðferðin av pensiónistum - um tíverri heldur ikki sýnir, at samgongan kennir sær stórvægis ábyrgd av tí aldursbólkki, ið hefur slitið seg upp fyrri hetta land.

Vinarliga
Marjus Dam,
löttingsmaður